

Rozprawa doktorska na temat:

Podstawy transcendencji bytu ludzkiego w ujęciu Mieczysława Alberta Krąpca.

Streszczenie

Główną tezą rozprawy doktorskiej jest ukazanie podstaw ludzkiej transcendencji. Podstawy te są zakorzenione w ostatecznych zasadach (podstaw), które są jednocześnie determinują indywidualne i osobowe istnienie człowieka. Próba uzasadnienia tego twierdzenia pociągnęła za sobą kluczowe pytania dotyczące doświadczalnej dostępności tych zasad (podstaw) i wskazania tych, które ujawniają ludzką transcendencję.

W poszukiwaniu odpowiedzi na te pytania należało poszukać w sposób metodyczny i uporządkowany tych zasad (podstaw), a co zostało zawarte w dwóch niezależnych, ale logicznie powiązanych ze sobą częściach rozprawy. Autor rozprawy stara się wykonać dwa główne zadania, a mianowicie: przedstawić i wyjaśnić fakt ludzkiej transcendencji (w rozdziałach pierwszym i drugim) oraz przedstawić domeny ujawniania się ludzkiej transcendencji (rozdział trzeci). Na podstawie wyróżnienia zasad (podstaw) i przejawów ludzkiej transcendencji, które dokonano uzyskano z metafizycznego wyjaśnienia źródeł ludzkiej transcendencji, które dokonano w trzech rozdziałach wskazano w czwartym rozdziale na konsekwencje przyjęcia lub odrzucenia ludzkiej transcendencji.

Rozprawa składa się z dwóch części, podzielonych na cztery rozdziały. W pierwszym rozdziale przedstawiono fakt ludzkiej transcendencji ujawniający się w wewnętrznym i zewnętrznym doświadczeniu osoby. Przykładem tego jest odkrycie rozumności, wolności, podmiotowości i jedności oraz tożsamości ludzkiej osoby. W drugim rozdziale przedstawiono cztery rodzaje wyjaśnień źródeł ludzkiej transcendencji, które obejmują odwołanie się do zasad (podstaw) strukturalnych bytu ludzkiego, które wskazują na rację jedności, tożsamości, podmiotowości i indywidualności osoby ludzkiej.

W drugiej części rozprawy w dwóch rozdziałach zostały ukazane wybrane dziedziny ludzkiej transcendencji w dwóch wymiarach: w odniesieniu do świata natury oraz w odniesieniu do społeczeństwa. Domeny ludzkiej transcendencji, które rozważano w odniesieniu do społeczeństwa. Domeny ludzkiej transcendencji, które rozważano w odniesieniu do natury, obejmują domeny życia poznawczego, wolitywnego, amabilnego (pożądanego) oraz religijnego. W odniesieniu zaś do życia społecznego, wskazano na fakt godności, podmiotowości wobec prawa i zupełności.

Rozdział czwarty zamyka drugą i ostatnią część rozprawy. W tym ostatnim rozdziale podkreślono konsekwencje teoretyczne i praktyczne jakie wynikają akceptacji lub negacji faktu ludzkiej transcendencji tak w odniesieniu do pedagogiki jak i etyki, bioetyki czy psychologii. Wnioskiem opisanym w ostatnim rozdziale jest wskazanie na fakt, że negacja ludzkiej transcendencji prowadzi do różnego rodzaju redukcjonizmów, przejawiających się w błędach antropologicznych, które stoją u podstaw formułowania społecznych, politycznych, ekonomicznych, etycznych czy religijnych człowieka.

Słowa kluczowe: osoba, transcendencja, metafizyka, podmiotowość, poznanie, antropologia filozoficzna, Mieczysław A. Krąpiec, przygodność, dusza, religia.

A Doctoral Dissertation on the topic:

The Basis of Human Transcendence according to Mieczysław Albert Krąpiec

Synopsis in English

The main thesis advocated in this doctoral dissertation is that the ultimate basis of human transcendence is rooted in metaphysical principles which determine the composite structure of an existing individual human being, as the personal subject of free acts. The attempt to justify this claim provoked key questions regarding the experiential availability of (and cognitive access to) facts which manifest human transcendence in spontaneous cognition. In turn the explanation of the facts discovered in experience provokes further questions concerning non-contradictable principles which account for the basis of human transcendence.

In the search for satisfactory answers, a methodical and orderly procedure became indispensable. Accordingly, the entire dissertation comprises of two separate, but logically connected, parts both of which serves to accomplish two main tasks, namely: the presentation and explanation of the fact of human transcendence (in the first and second chapters); and the demonstration of domains of human transcendence (third chapters). On account of the clarifications made, in the first three chapters, concerning the principles and manifestations of human transcendence, the researcher arrived at the metaphysical explanation of the sources of human transcendence, which allows him, (in the fourth chapter) to indicate the consequence of accepting or rejecting human transcendence.

If taken separately, the two parts of the dissertation focus on specific aspects of the discourse on the basis of human transcendence. Thus, in the first part, there are two chapters: the first of which presents the discoverable fact of human transcendence as manifesting itself in the inner and outer experience of a person. Examples of this include the discovery of reasonableness, freedom, subjectivity and unity as well as the identity of the human person. The second chapter presents four types of explanations of the sources of human transcendence, which include the reference to the structural principles of human existence that indicate the reason of the unity, identity, subjectivity and individuality of the human person.

In the second part of the dissertation, there are equally two chapters: the foremost of which shows selected areas of human transcendence in two dimensions: in relation to the world of nature and in relation to society. The domains of human transcendence, which were considered in relation to nature, include the domains of cognitive, volitional, unstable, and religious life. In relation to social life, human dignity, subjectivity of law and completeness were pointed out. The chapter which followed was the fourth which concludes the second and last part of the dissertation. This last chapter underlines the theoretical and practical consequences that result from the acceptance or negation of the fact of human transcendence in relation to both pedagogy and ethics, bioethics and psychology. It is the conclusion of the final chapter that the negation of human transcendence leads to various kinds of reductionism, manifested in anthropological errors that underlie the social, political, economic, ethical or religious formulation of man.

Keywords: person, transcendence, metaphysics, subjectivity, cognition, philosophical anthropology, Mieczysław A. Krąpiec, contingency, soul, religion